

# Prijedlog Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju

## Amandman 1

### U članu 41 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

Fond refundira poslodavcu isplaćenu naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog održavanja trudnoće (liječenja prijetjećeg abortusa), do iznosa koji ne može biti veći od dvije prosječne zarade zaposlenog u Crnoj Gori u prethodnoj godini, po podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

### Obrazloženje:

Predloženim amandmanom se spriječava "kažnjavanje" trudnica, posebno visoko obrazovanih žena koje zarađuju više od prosječne zarade u državi koje su usled održavanja trudnoće (liječenja prijetjećeg abortusa) privremeno spriječene da rade, koje bi izvjesno nastupilo primjenom rješenja da se poslodavcima refundira isplaćena naknada zarade samo do iznosa jedne prosječne zarade.

Takođe, sprječavaju se i dalekosežne posljedice u vidu podsticanja na diskriminaciju svih žena prilikom zapošljavanja.

Predloženim amandmanom se izjednačava odnos države prema trudnicama i porodiljama, kao jednako važnim i osjetljivim periodima u životu žene koja se odlučila na materinstvo.

Podsjećamo, visina iznosa koji se refundira poslodavcu je već ograničena na dvije prosječne zarade zaposlenog u državi još 2013. godine, odnosno usvajanjem Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, uprkos snažnom otporu nevladinih organizacija koje su upozoravale na diskriminaciju trudnica i porodilja koje zarađuju više od dvije prosječne zarade.

Smatramo da je nedopustivo otići korak dalje i dodatno pogoršati položaj zaposlenih trudnica, odnosno ograničiti iznos refundacije na koju poslodavac ima pravo na svega jednu prosječnu zaradu, kako se trenutno predlaže članom 41.

Naprotiv, smatramo da je minimalno neophodno iskoristiti odredbu Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti (član 51, stav 2), prema kojoj: "visina sredstava iz stava 1 tačka 1 ovog člana može se utvrditi najviše do iznosa dvije prosječne zarade zaposlenog u državi u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike."

Amandman koji predlažemo je usaglašen sa grupom nevladinih organizacija<sup>1</sup> koju predvode Juventas i Akcija za ljudska prava, čiji je jedan dio amandamana Ministarstvo zdravlja prihvatilo tokom javne rasprave. Iako, nevladine organizacije smatraju da pravo na refundaciju ne treba ograničavati, mišljenja su da ako ne postoji trenutna politička spremnost za takvo nešto onda

---

<sup>1</sup> Inicijativu su potpisale NVO: Udruženje Roditelji, Centar za ženska prava, ANIMA, Sigurna ženska kuća, PRIMA, Centar za građansko obrazovanje, CGO, Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, UMHCG, CAZAS, SOS za ženu i djecu žrtve nasilja, Podgorica, Centar za antidiskriminaciju – Ekvista, Kvir Montenegro, Centar za monitoring i istraživanje, CeMI, Akcija za ljudska prava – HRA i Juventas

nikako ovo pravo ne treba da bude na nižem nivou od prava definisanog članom 51 stav 2 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Njime se spriječava stvaranje dodatne barijere prilikom zapošljavanja žena u reproduktivnoj dobi. Podsjećamo da poslodavci nijesu u obavezi da produžavaju ugovore o radnom odnosu na određeno vrijeme sa trudnicomama, dok je su na trudničkom bolovanju, kao što je to izričito propisano za zaposlene žene kojima ugovor o radu na određeno vrijeme ističe u periodu korišćenja prava na porodiljsko odsustvo (Zakon o radu, "Sl. list CG", br. 49/2008, 26/2009, 59/2011 i 66/2012, član 108, stav 4). Zbog toga je primjećena pojava poslodavci koriste priliku da zaposlene radnice koje su trudne zamijene novom radnom snagom. Bez sumnje, dodatni finansijski teret koji bi morao da podnese u slučaju da zaposli trudnicu koja zarađuje više od prosječne zarade, samo će dodatno motivisati poslodavaca da se odluči da zaposli muškarca.

U društvu u kom su većina poslodavaca mala i srednja preduzeća kojima svako dodatno izdvajanje čini značajan udar na budžet i gdje još uvijek ne postoji razvijena svijest o socijalnoj odgovornosti, primjena člana 41 bi dovela do smanjivanja (već zabrinjavajući male) stope zaposlenosti žena i povećanja njihove ekonomske zavisnosti.

U okolnostima kada su žene manje plaćene od muškaraca (za iste poslove), kada je veći je postotak ekonomski neaktivnih žena i kada su žene su u malom procentu vlasnice nepokrenosti, država je obavezna da preduzima mjere postizanja rodne ravnopravnost, koja u Crnoj Gori nije postignuta prema ocjenama svih relevantnih međunarodnih organizacija.

U tom smislu član 41, čiju dopunu predlažemo, je zabrinjavajuće suprotan mjerama predviđenim Programom sprovođenja Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (2013-2017) za 2015 – 2016 godinu, koji je Vlada Crne Gore usvojila 13. 03. 2015. godine, čiji je strateški cilj povećanje zaposlenosti žena i uklanjanje svih oblika diskriminacije žena.

Konačno, obrazloženje da se ovakvom rješenju pribjegli u cilju smanjivanja troškova u zdravstvenom sistemu smatramo apsolutno neprihvatljivim, posebno imajući u vidu da upravo visoko obrazovane i zaposlene žene porezima i doprinosima koje izdvajaju na mjesečnom nivou značajno doprinose državnom budžetu. Dalje, neophodno je spriječiti i sankcionisati sve eventualne zloupotrebe prava, a ne štetu nastalu zloupotrebama nadoknađivati na račun trudnica i stope nataliteta u Crnoj Gori.